

Nejvyšší čas pro snižování deficitu
veřejných rozpočtů!

Mirek Topolánek
předseda vlády ČR

Vývoj strukturálních deficitů v EU

- Zlepšení strukturálních deficitů díky pozitivnímu ekonomickému vývoji v roce 2007
 - Deficit Eurozóny „pouhých“ 0,7% HDP
 - Deficit EU27 1,1% HDP
- Problémem pozitivního vývoje zůstává strana výdajů
 - zvýšené příjmy většinou generují nárůst výdajů

Světová ekonomika v roce 2008

- Vývoj globální ekonomiky pod vlivem rizik
 - zpomalení americké ekonomiky
 - růst cen energií
 - pokračující napětí a volatilita na finančních trzích
- Nutnost zabránit propadům strukturálních deficitů dodržením fiskální disciplíny

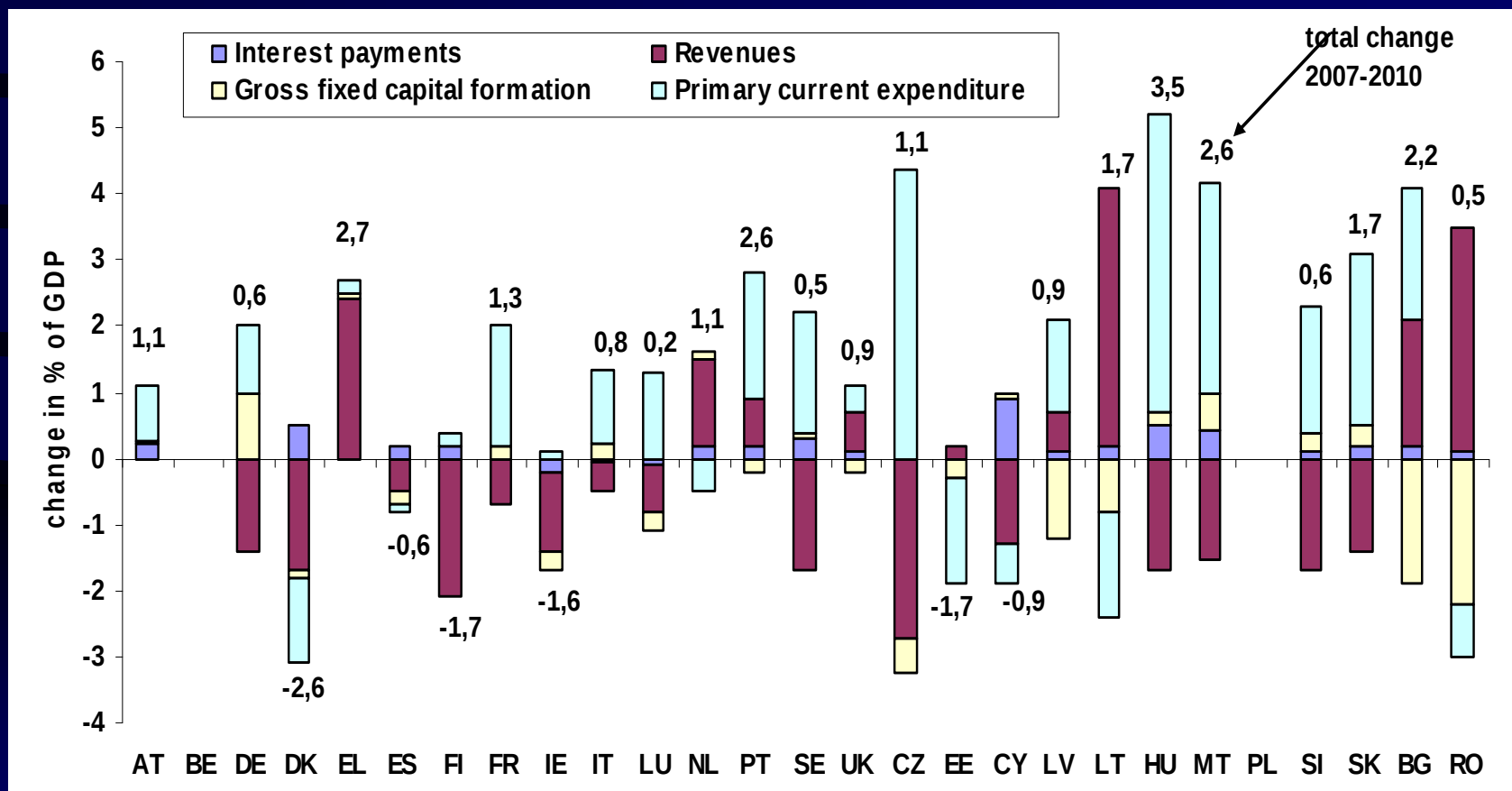
Očekávaný vývoj EU v roce 2008

- Zhoršení deficitů eurozóny na 0,8% HDP
- Udržení stávající úrovně deficitu EU 27 na 1,1 % HDP
- Zhoršení deficitní situace:
 - Kypr, Irsko
 - Španělsko, Finsko s ohledem na snížení daní
 - Německo z důvodu reformy daní z příjmu korporací

Plánovaná opatření k zachování resp. zlepšení sald veřejných rozpočtů

- Většina zemí spoléhá na redukci primárních výdajů
- Plánovaná opatření:
 - Platby úroků (interest payments)
 - Tvorba hrubého fixního kapitálu (gross fixed capital formation)
 - Příjmy (revenues)
 - Primární (neúrokové) běžné výdaje (primary current expenditure)

Struktura plánovaných opatření v letech 2007 – 2010 (v % HDP)

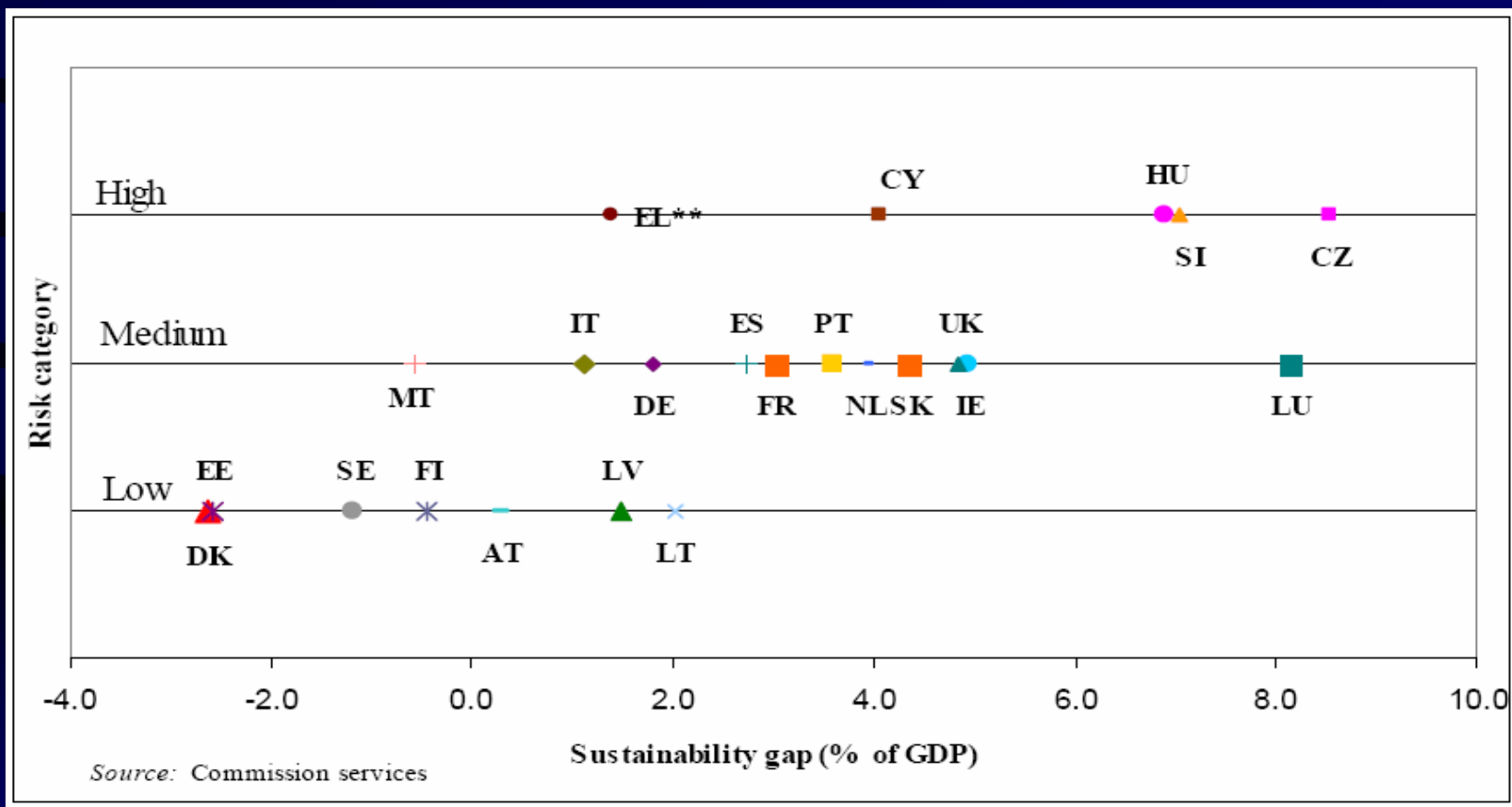
Zdroj: Overview of the Stability and Convergence Programmes, 2008

Demografické změny

vyšší výdaje v penzijním a zdravotním systému

- Vysoce rizikové z hlediska dlouhodobého financování
 - ČR, Řecko, Kypr, Maďarsko a Slovinsko
- Středně rizikové z hlediska dlouhodobého financování
 - Německo, Irsko, Španělsko, Francie, Itálie, Lucembursko, Malta, Nizozemí, Portugalsko, Slovensko a Velká Británie
- Nejnižší riziko udržitelnosti dlouhodobého financování
 - Dánsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Rakousko, Finsko a Švédsko

Riziko udržitelnosti dlouhodobého financování

Zdroj: Overview of the Stability and Convergence Programmes, 2008

Výchozí stav veřejných financí

- Výrazně deficitní vládní sektor od konce 90. let
 - Růstová tendence ve výdajích
 - Především zvyšování podílu mandatorních výdajů
- Nejvyšší deficity vládního sektoru v letech 2001–2003
 - Dobíhající nákladů transformačního procesu
 - Stabilizace bankovního sektoru
 - Náklady spojené s přípravami na vstup do EU
- Snížení deficitu vládního sektoru v letech 2004–2005
 - Příznivá fáze ekonomického cyklu
 - Efekty neúspěšného pokusu o reformu veřejných financí

Výchozí stav veřejných financí

- Velmi výhodná ekonomická situace nevyužita ke konsolidaci veřejných financí
- Výdaje vládního sektoru v roce 2007 zatíženy nově přijatými zákony před volbami (06/2006)
- Schválené výdajové rámce na roku 2004 – 2007 ze Střednědobého výhledu byly v roce 2007 překročeny

Doporučení EK v reakci na neplnění Konvergenčního programu

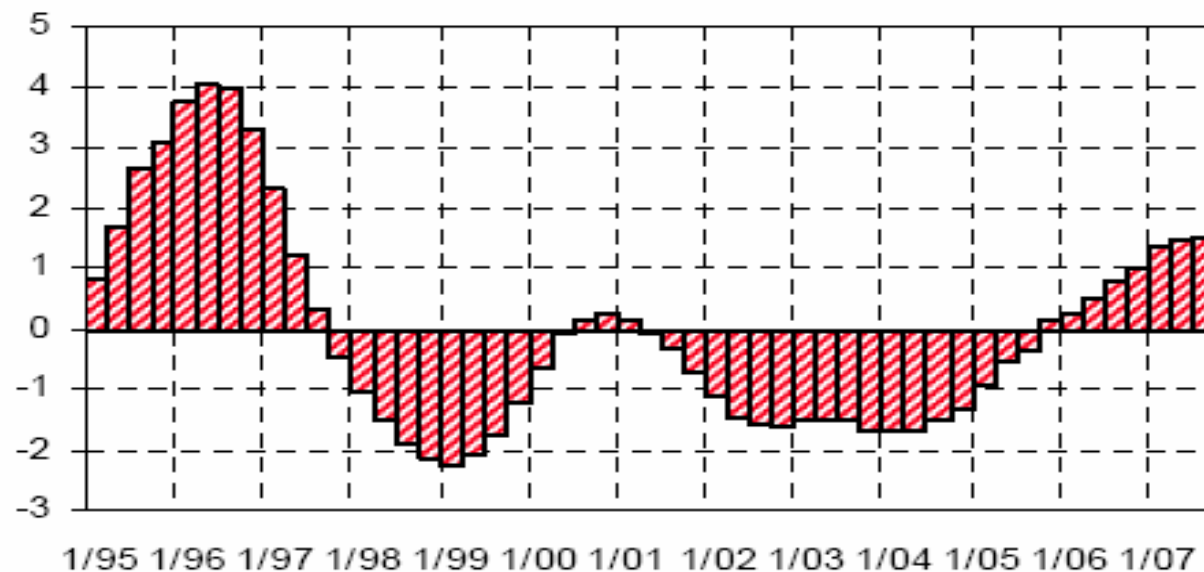
- **Zastavit zhoršování** se rozpočtové disciplíny již v roce 2007 a **odstranit nadměrný deficit** věrohodným s udržitelným způsobem nejpozději do roku 2008.
- **Revidovat výdajovou skladbu** s cílem snížit podíl mandatorních výdajů.
- **Zlepšit dlouhodobou udržitelnost veřejných financí** implementací potřebných reforem v oblasti důchodového systému a zdravotnictví s ohledem na zvyšující se výdaje související se stárnutím populace.

Ekonomický výkon ČR v 2007/2008

- Česká ekonomika v blízkosti vrcholu hospodářského cyklu
 - naráží na limity vyplývající z nedostatku kvalifikované pracovní síly
 - po mnohaleté cenové stabilitě zrychlen růst cen
 - nejistota s rizikem vyšší inflace u cen potravin a cen energetických surovin

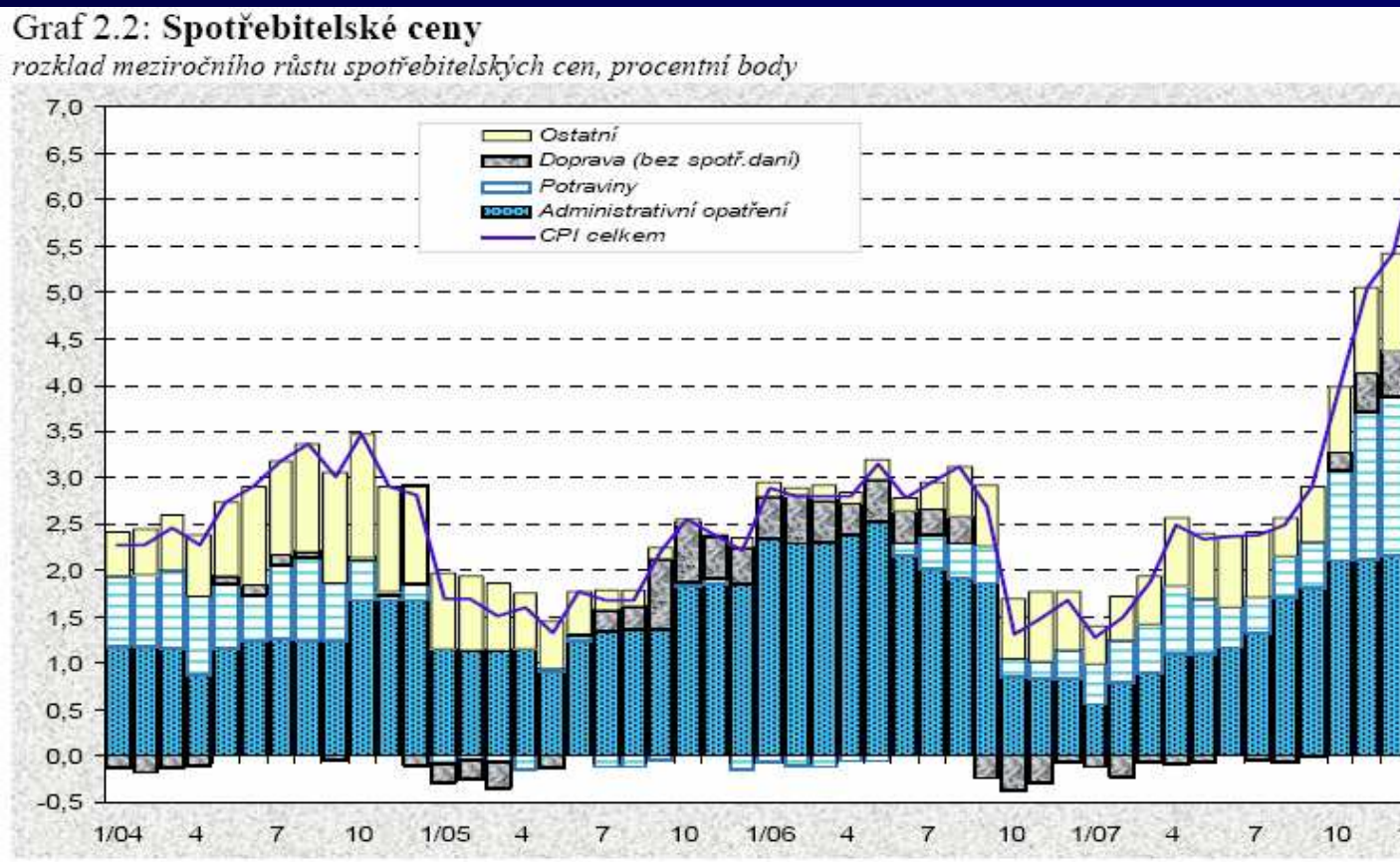
Česká ekonomika v blízkosti produkčního vrcholu

Graf B.1: Produkční mezera
v % potenciálního produktu

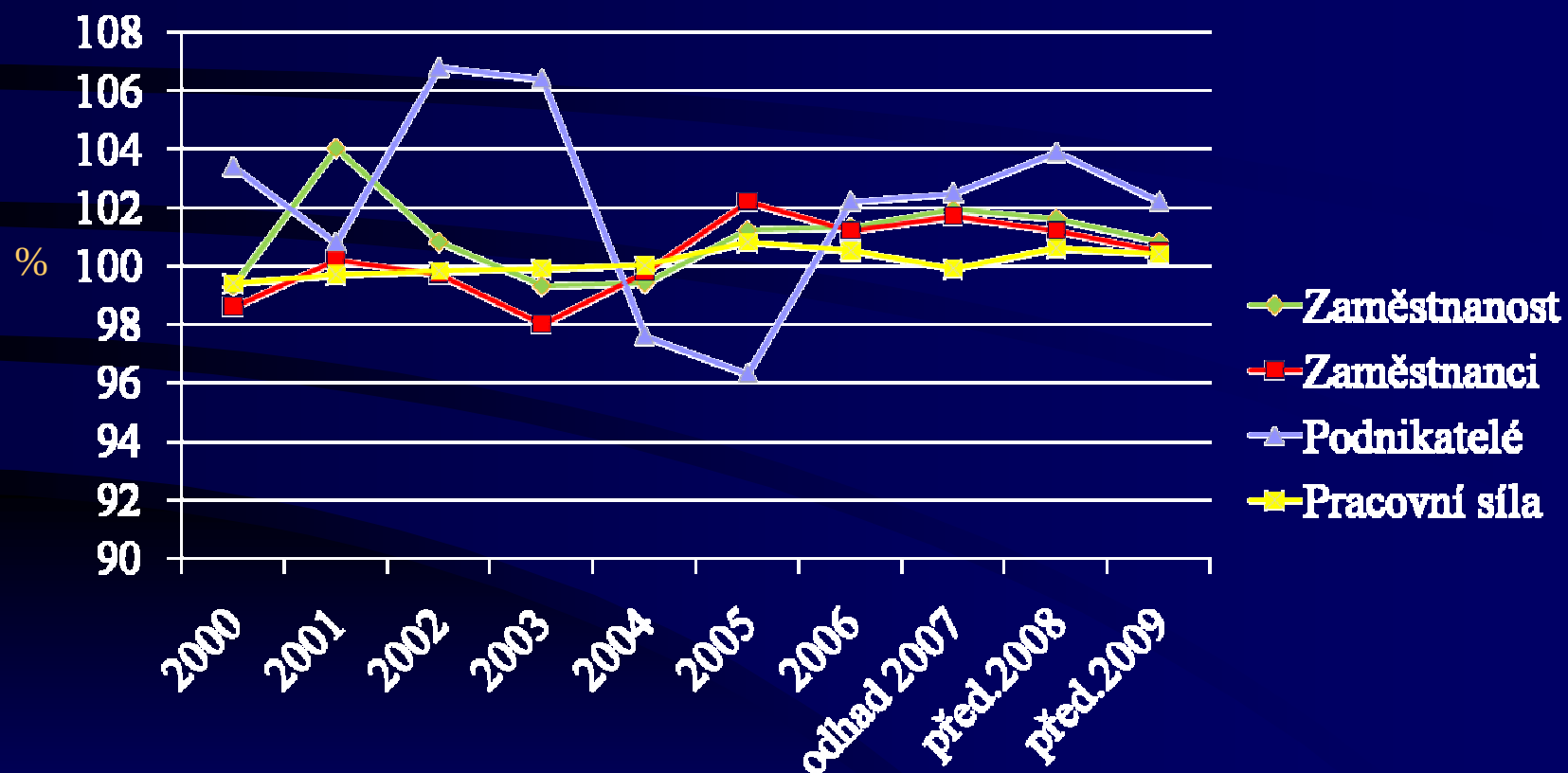
Zdroj: Makroekonomická predikce ČR, MF, leden 2008

Nejistota rizika vyšší inflace

Zdroj: Makroekonomická predikce ČR, MF, leden 2008

Limity z nedostatku pracovní síly

Zdroj: Makroekonomická predikce ČR, MF, leden 2008

Reformní doktrína

- Filozofie
 - „Na budoucnost bychom si měli zkusit vydělat, nikoliv na ni pouze ušetřit.“
- Strategie
 - „Nízká daňová zátěž a rozumné veřejné výdaje jsou dlouhodobým řešením.“
- Cíl
 - „Hospodaření soustavy veřejných rozpočtů bude v roce 2014 vyrovnané.“

Fáze reformní doktríny

- I. Stabilizačně-startovací (2007) – opatření
 - zastavení výdajové expanze ve vztahu k HDP
- II. Konsolidačně-reformní (2008-2010) – reformy
 - implementace zásadních reforem
- III. Systémově-cílová (2011-2014) – rozhodnutí
 - Vyhodnocení a provedení nutných změny v systémovém nebo parametrovém nastavení soustavy veřejných rozpočtů

I. fáze – konsolidačně-startovací (2007)

Čtyři opatření

1. Dostat výdaje veřejných rozpočtů pod konsolidovanou optiku
2. Nastolit elementární rozpočtovou disciplínu
3. Mimořádné příjmy budou financovat reformy
4. Audit a racionalizace veřejných výdajů

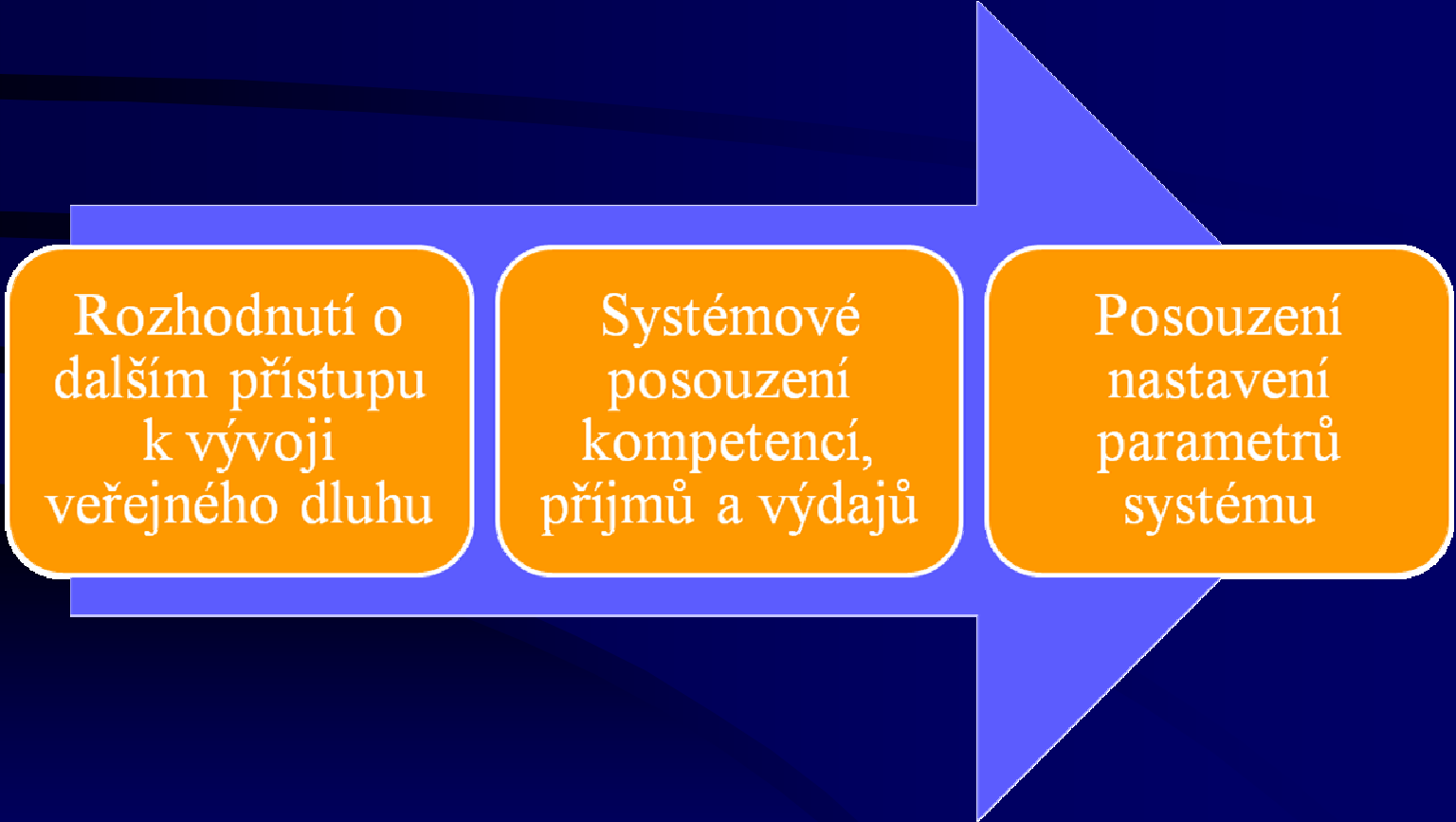
II. fáze – stabilizačně-reformní (2008-2010)

Čtyři zásadní reformy

1. Daňová reforma
2. Sociální a zdravotní reforma
3. Administrativní reforma
4. Reforma rozpočtových pravidel

III. fáze – systémově-cílová (2011-2014)

Tři politická rozhodnutí

Rozhodnutí o
dalším přístupu
k vývoji
veřejného dluhu

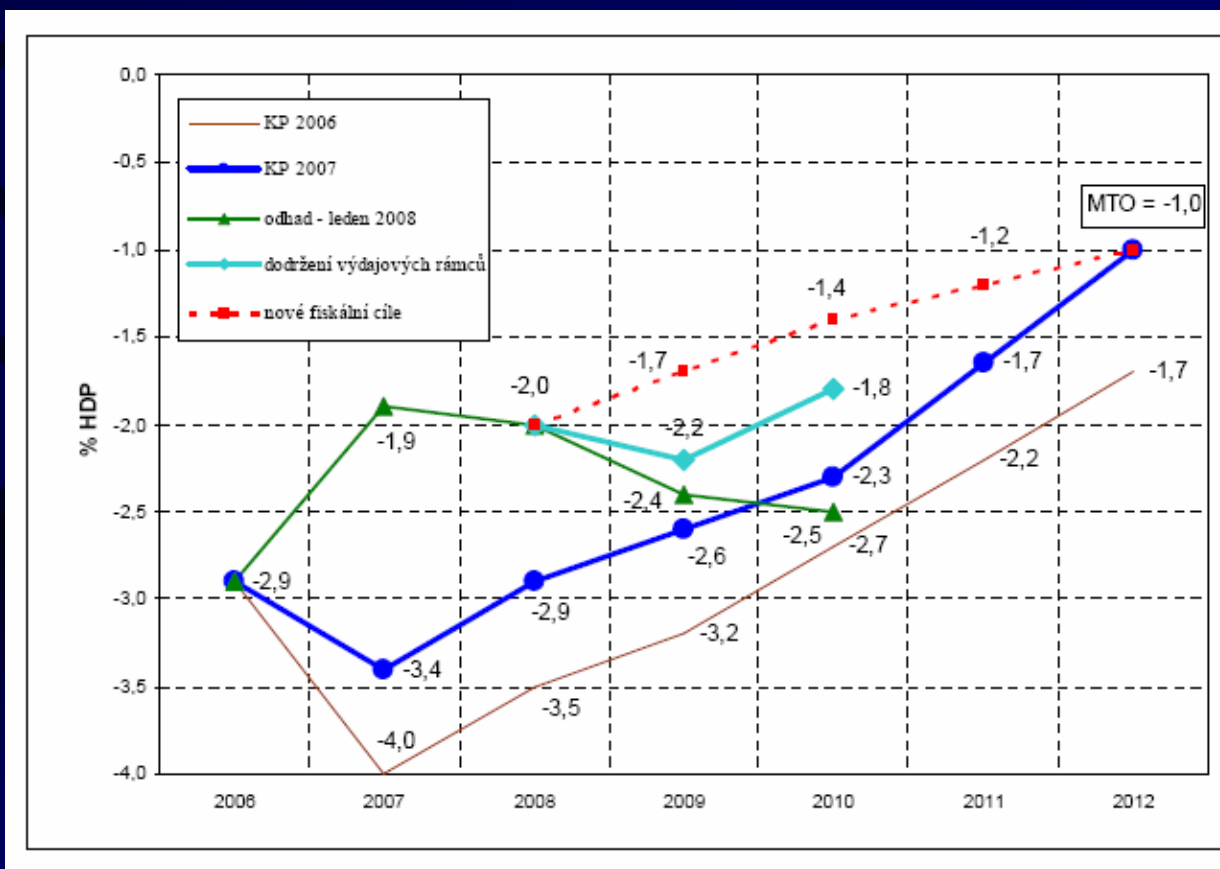
Systémové
posouzení
kompetencí,
příjmů a výdajů

Posouzení
nastavení
parametrů
systému

Postup při stanovení výdajových rámců státního rozpočtu ČR

- **Stanovení fiskálního cíle** v podobě podílu deficitu veřejných rozpočtů na HDP
- **Odvození cíle pro deficit úzce vymezené centrální vlády** (konzistentní s cílem pro celé veřejné rozpočty)
- **Projekce příjmů centrální vlády**
- **Definice výdajových limitů** pro celou centrální vládu
- **Rozdělení celkového limitu ohraničujícího výdaje** centrální vlády na výdajový limit pro státní rozpočet a jednotlivé státní fondy

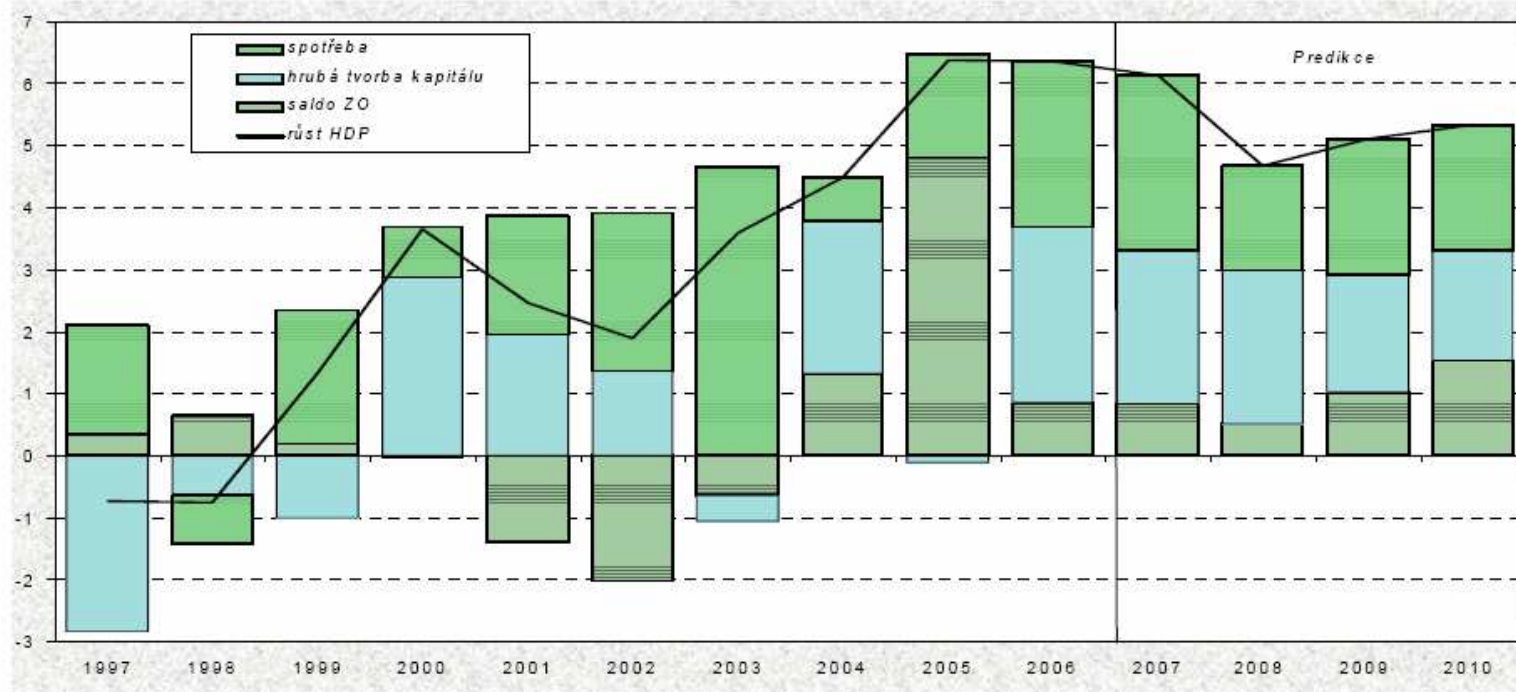
Alternativy trajektorií deficitů do roku 2012

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

HDP podle příspěvků k růstu

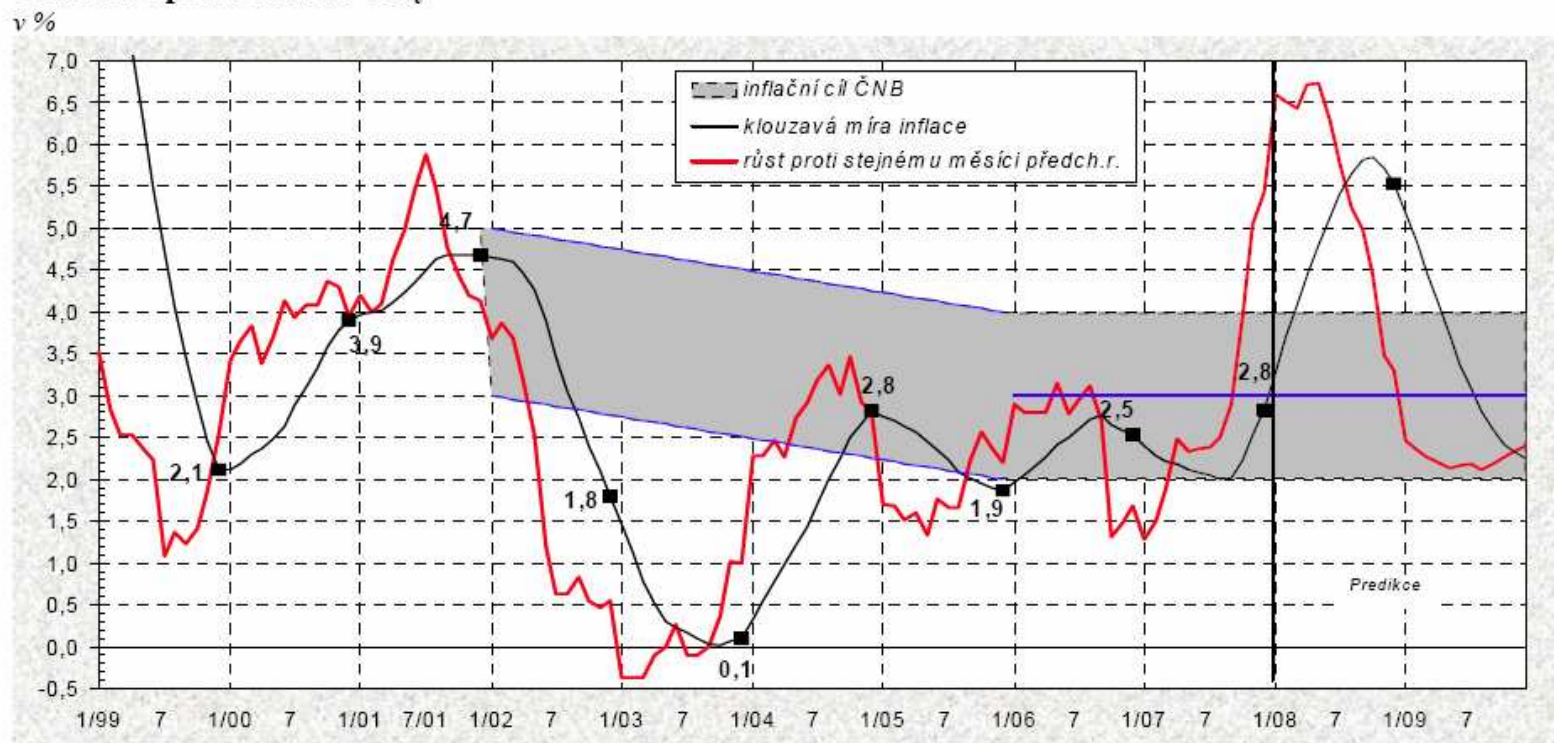
Graf 1.2: Hrubý domácí produkt – příspěvky k růstu
rozklad meziročního růstu, procentní body

Zdroj: Makroekonomická predikce ČR, MF, leden 2008

Postupný pokles inflace k roku 2010

Graf 2.1: Spotřebitelské ceny

Zdroj: Makroekonomická predikce ČR, MF, leden 2008

Zákon o daních z příjmu

- Ovlivněn 16letou historií postupných úprav
 - od roku 1993 přijato 92 novel
- Všechny novely zákona sledují stejný trend
 - „zeštíhlení“ základu zákona
 - postupné snižování sazeb daně pro fyzické i právnické osoby
- Stěžejním záměrem současné vlády zjednodušení stávající právní normy

Zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů

- Zákonem provedeny poslední významné úpravy zákona o dani z příjmu
- Zákonem naplněno programové prohlášení
 - zavedení jednotné sazby daně z příjmu
 - snížení deficitu veřejných financí
- Zákonem zahájen proces omezování různých forem daňového zvýhodnění

„Daňová reforma 2010“

pokračování v reformě veřejných financí

- Hlavním cílem:
 - přehledný, srozumitelný a jednoduchý zákon
 - efektivní veřejná správa
 - s podstatně příznivějším podnikatelským prostředím
 - se snížením administrativní náročnosti
 - sjednocení výběru daní a pojistného
- Cesta k cíli:
 - veřejná diskuze k tezím daňové reformy

Snižování DPFO vs. snižování SZP

- DPFO a SZP v širším slova smyslu vnímáno jako „daň“
- Rozdíl mezi DPFO a SZP z pohledu ekonomického, resp. trhu práce
 - DPFO vliv na nabídkovou stranu trhu práce
 - SZP vliv na poptávkovou stranu trhu práce
- Změna DPFO a SZP vliv na rovnováhu trhu práce

Cílem reformy veřejných financí mj. zachování rovnováhy trhu práce

- I. fáze – snížení DPFO od ledna 2008
 - Vliv na sdílený příjem státu, obcí a krajů
 - Motivace na nabídkové straně trhu práce
- II. fáze – snížení SZP nebo snížení DPFO
 - Snížení SZP
 - Vliv na příjem státu a zdravotní systém
 - POTŘEBA reformy výdajové strany obou systémů
 - Podpora poptávkové strany trhu práce
 - Další snížení DPFO

Děkuji za pozornost